

SKF Østdanmarks anbefalinger til fokus i nærsundhedsplanerne

Medlemmer af SKF Østdanmark:

Sundhedsråd Hovedstaden

Sundheds- og Omsorgsborgmester Jens-Kristian Lütken (V),
Københavns Kommune
Rådmand Sine Heltberg (A), Frederiksberg Kommune

Sundhedsråd Københavns Omegn Nord

Borgmester Ann Sofie Orth (C), Rudersdal Kommune
Borgmester Britt Jensen (A), Rødovre Kommune

Sundhedsråd Nordsjælland

Borgmester Benedikte Kiær (C), Helsingør Kommune (formand)
Formand Sundheds- og Ældreudvalget Thue Lundgaard (Ø),
Halsnæs Kommune

Sundhedsråd Østsjælland og Øerne

Borgmester Tomas Breddam (A), Roskilde Kommune (næstformand)
Borgmester Pernille Beckmann (V), Greve Kommune

Sundhedsråd Midt- og Vestsjælland

Borgmester Knud Vincents (V), Slagelse Kommune
Formand for Ældre- og Sundhedsudvalget Karina Lyneborg (A),
Holbæk Kommune

Sundhedsråd Amager og Vestegnen

Borgmester Maja Højgaard (A), Brøndby Kommune
Borgmester Kenneth Gøtterup (C), Dragør Kommune

Læs mere om **SKF her**

Alle Østdanske sundhedsråd skal inden 1. juni 2027 have udarbejdet og godkendt en nærsundhedsplan. I SKF Østdanmark har vi på vores seneste møder drøftet, hvad der bør være særligt vigtigt for kommunerne i dette arbejde. Dels ift. processen, dels ift. de temaer, som kommunerne bør have opmærksomhed på.

Nærsundhedsplanerne er en regional plan, der beskriver sundhedsrådenes tilrettelæggelse af det regionale sundhedsvæsens udvikling og drift inden for sundhedsrådets geografiske område. Den skal samtidig bidrage til, at indsatsen til borgere og patienter er sammenhængende på tværs af sektorer. Det er obligatorisk, at nærsundhedsplanen skal forholde sig til:

Almenmedicinske tilbud	Det øvrige praksisområde	Nære regionale sundhedsindsatser
Integration af psykiatri og somatik mv.	Sygehuse, herunder sygehussamarbejde og sygehusenes samspil med det øvrige sundhedsvæsen	

Arbejdet med nærsundhedsplanen sker indenfor hvert sundhedsråd, og der er forskel på, hvor langt de enkelte sundhedsråd er i arbejdet med nærsundhedsplanen. I SKF Østdanmark er vi enige om, at de kommunale repræsentanter i sundhedsrådene skal arbejde for, at nærsundhedsplanen indeholder et klart kommunalt perspektiv på omstilling og udbygning af det nære sundhedsvæsen. Fx ved at sikre, at nærsundhedsplanerne også har fokus på de områder, som fagligt, organisatorisk og økonomisk er særligt væsentlige for kommunerne.

Sundhedsrådene overtager ansvaret for en række opgave. Her er det væsentligt, at vi i sundhedsrådene har en ”baseline”, hvor vi kan følge effekten over tid. Og samtidig skal vi som kommuner kunne følge, hvordan sundhedsrådenes beslutninger påvirker kommunerne.

I nedenstående har vi til inspiration for arbejdet med nærsundhedsplanerne beskrevet fire temaer, som vi i SKF Østdanmark opfordrer til, at kommunerne har særligt blik for i arbejdet med nærsundhedsplanerne i de seks østdanske sundhedsråd. Det er fire temaer, hvor vi vurderer, at de regionale initiativer beskrevet i en nærsundhedsplan kan have stor betydning for kommunerne.

Vi håber vores forslag kan inspirere i forbindelse med de lokale snakke og prioriteringer indenfor hvert sundhedsråd.

På vegne af SKF Østdanmark

Benedikte Kiær og Tomas Breddam

Børn og unge i mental mistrivsel eller med psykisk sygdom

Flere unge oplever mistrivsel, angst og depression, hvilket øger presset på både skoler, sociale indsatser og sundhedsvæsenet. Således oplever kommuner og regioner stigende efterspørgsel på hjælp til børn og unge med psykiske udfordringer og mistrivsel.

Det er en fælles ambition for kommuner og region at sikre tidlig forebyggelse, bedre sammenhæng mellem indsatserne og tilstrækkelige ressourcer til behandling og støtte.

Der er allerede igangsat en række fælles initiativer, som skal sikre øget fokus og sammenhæng mellem kommuner og region. Fx **STIME**, der er en integreret del af kommunernes *let tilgængelige tilbud*. Her samarbejder kommuner og region om at opspore og behandle børn og unge, der er i psykisk mistrivsel, før deres udfordringer udvikler sig til deciderede psykiatriske lidelser, som kræver hospitalsbehandling. Tilsvarende er der med **10-årsplanen for psykiatri** fokus på at forebygge, opdage og behandle psykiske problemer tidligere, så børn og unge får den rette hjælp, inden problemerne udvikler sig til mere alvorlige psykiske lidelser

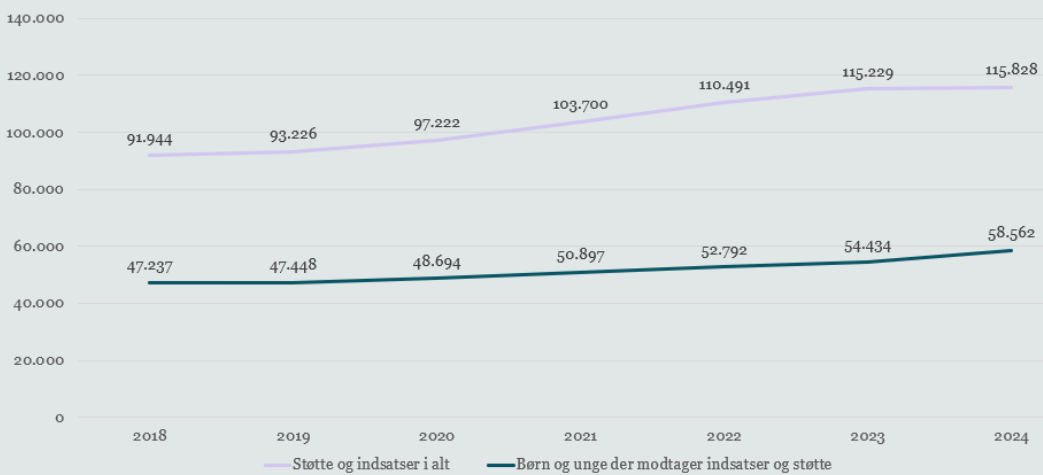
- Nærsundhedsplanerne kan fokusere på, at kommuner og region fælles udvikler den forebyggende indsats i kommunerne. Fx ved at regionen i højere grad stiller sig til rådighed med fremskudt bistand til vurdering eller behandling af børn og unge med svære problemstillinger, som forudsætter speciallæge-kompetencer
- Nærsundhedsplanerne kan fokusere på rammerne for, at de kommunale og regionale indsatser er mere sammenhængende – fx ved at fremme netværksmøder mellem kommuner og region. Desuden kan sundhedsrådene prioritere at skabe et bedre fælles overblik over forløb og sammenhæng – **fx via et nyt fælles sagsoverblik for borgere og medarbejdere.**
- Nærsundhedsplanerne kan styrke indsatsen til målgrupper, hvor kommunerne og regioner i fællesskab oplever, at det kan være svært at løfte indsatsen. Eksempelvis børn og unge med spiseforstyrrelser eller systematisk tilbud om psykoedukation til familier efter behandlingsforløb.
- Nærsundhedsplanerne kan medvirke til, at børn og unge med komplekse behov og svære symptomer sikres adgang til hurtig specialiseret udredning, behandling og støtte i den regionale børne- og ungdomspsykiatri.

Udfordringer med merforbrug på udsatte børneområdet

Udvikling i støtte og indsatser

Indsatsen til kronisk syge har betydning i alle sektorer

Med sundhedsreformen får den praktiserende læge et større ansvar for at koordinere forløb for mennesker med kronisk sygdom. Regionerne får desuden ansvar for de patientrettede forebyggelsesstilbud, mens kommunernes indsatser ift. målgruppen primært er indenfor forebyggelse og sundhedsfremme foruden evt. kommunal genoptræning og sygepleje.

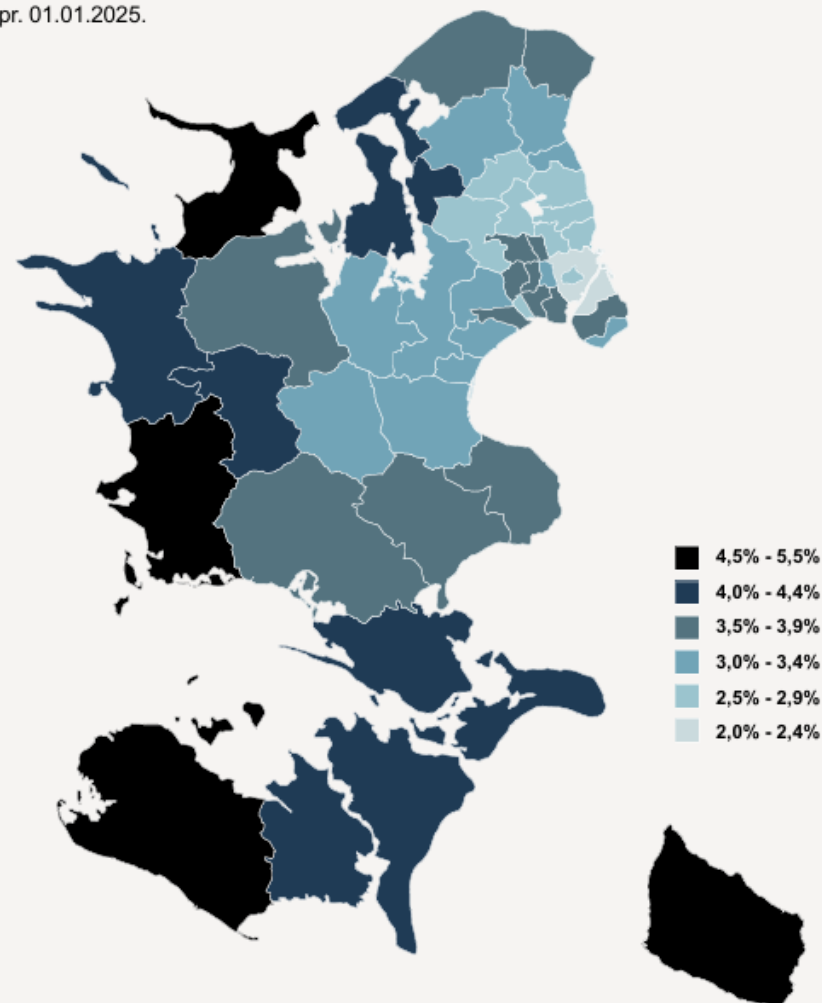
Den forebyggende og rehabiliterende indsats til borgere er vigtig af hensyn til den enkelte borgers liv og livskvalitet. For kommunerne er det også betydende, fordi borgere med kronisk sygdom har behov for væsentligt flere kommunale ydelser end borgere uden kronisk sygdom. Fx indsatser til hjemmepleje, sygepleje og beskæftigelsesindsatser ved nedsat arbejdsevne.

Derfor er det også centralt, at nærsundhedsplanerne er med til at sikre sammenhængende indsatser og tilbud af høj kvalitet til gruppen. Uanset om indsatsen løftes i kommunalt eller regionalt regi.

- Nærsundhedsplanerne kan sikre, at der skabes et sammenhængende kronikertilbud indenfor sundhedsrådet. Det sker med afsæt i kronikerpakkerne, hvor almen praksis får en afgørende rolle som tovholder for borgernes forløb. Her er det centralt at styrke det tværsektorielle samarbejde med almenmedicinske tilbud, så der sikres sammenhængende forløb mellem kommunale sundhedstilbud, nære regionale indsatser, øvrig praksissektor og sygehus.
- Nærsundhedsplanen kan medvirke til, at kommuner og region i fællesskab styrker fokus på opsporing, så borgerne får rette hjælp og støtte på et tidligere tidspunkt. Herunder at regionerne i højere grad henviser til tilbud og forløb i kommunerne og hos lokal- og civilsamfund, når det er rette niveau af indsats for den enkelte borger
- Nærsundhedsplanen kan have fokus på særlige målgrupper med afsæt i sundhedsrådets populationsansvar. Fx har 38 pct. af førtidspensionister mindst en kronisk sygdom.
- I arbejdet med nærsundhedsplanerne har kommunerne en særlig mulighed for at integrere et civilsamfundsperspektiv, herunder at sikre opmærksomhed på de lokale fællesskaber.

Samlet overblik på tværs af Region Østdanmark

Andel borgere med flere kroniske sygdomme pr. 01.01.2025.

Kvalitet og sammenhængende forløb for den ældre medicinske patient

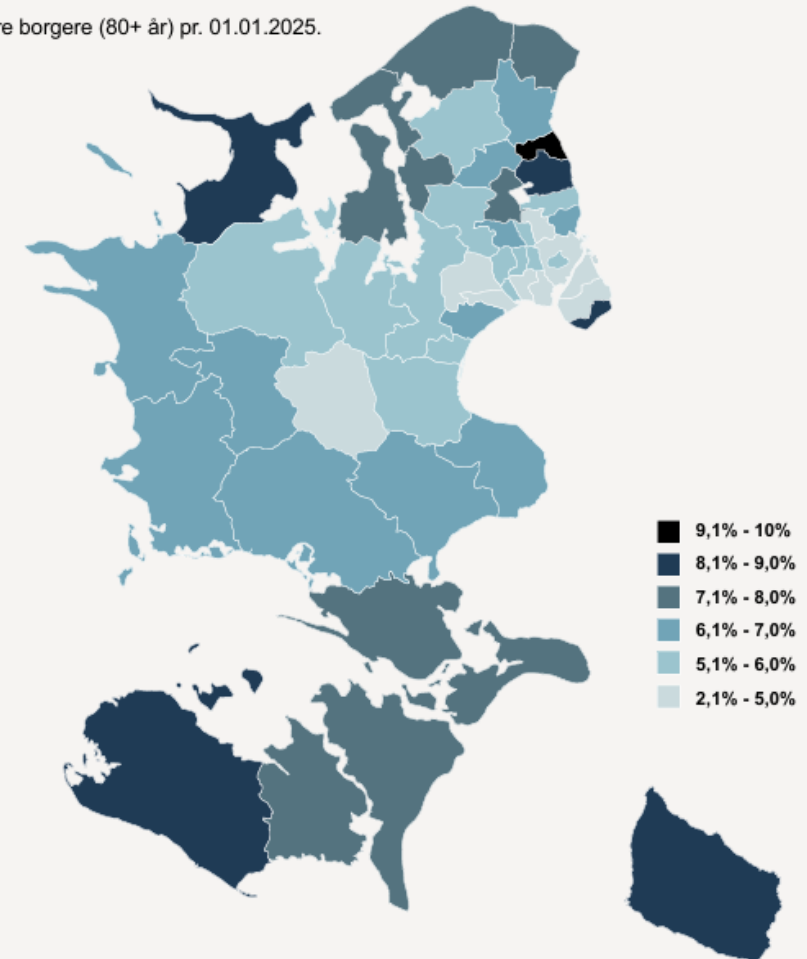
Med ældrereformen og *helhedsplejen* skal kommunerne sikre sammenhængende og fleksible forløb for den enkelte borger, så borgeren oplever færre skift mellem medarbejdere og mere sammenhæng i hverdagen. Parallelt hermed medfører sundhedsreformen, at regionerne får ansvaret for akutsygeplejen og 70 pct. af de midlertidige pladser. Det er også en ambition med sundhedsreformen, at hospitalerne skal være udadvendte og levere flere ydelser i borgernes eget hjem.

For kommunerne er det væsentligt, at sundhedsreformen ikke mindsker kommunernes muligheder for at opnå ældrereformens målsætninger. Fx skal flere regionale indsatser i borgernes eget hjem ikke føre til, at der kommer unødigt mange forskellige pleje- og sundhedspersonaler i borgernes hjem.

- Nærsundhedsplanen kan have fokus på, hvordan regionens udadvendte funktioner er afklaret og sammenhængende med kommunernes tilbud på ældreområdet. Specialiserede, regionale tilbud skal leveres, så de understøtter helhedsplejen. Supplerende kan der være fokus på kapacitetsopbygningen af kommunerne, som følge af mere behandling i hjemmene og på plejehjem. Fx via investeringspuljerne.
- Nærsundhedsplanerne kan styrke den forebyggende indsats tæt på borgerne ved at sikre, at kommunale medarbejdere har adgang til sparring fra regionens medarbejdere. Eksempelvis med udgangspunkt i aktuelle projekter, hvor kommunale medarbejdere rådgives af regionale akutfunktioner i en vurdering af, om borgere på plejehjem har behov for en indlæggelse. I dag bruger den kommunale akutsygepleje en stor del af tiden på at rådgive andre kommunale faggrupper – det skal der også være adgang til fremadrettet.
- Nærsundhedsplanen kan skabe sammenhæng i indsatsen til borgere med demens – fx ved at kommunerne kan modtage rådgivning fra ældrepsykiatrien. Op mod 80-90 pct. af beboerne på plejehjem har demens eller demenslignende symptomer, mens det gælder for ca. 40 pct. af alle, der modtager hjemmepleje.

Overblik på tværs af Region Østdanmark

Andel ældre borgere (80+ år) pr. 01.01.2025.

Fokus på de samlede ressourcer mellem sektorer

Sundhedsrådenes beslutninger om omlægning af indsatser eller nye tilgange for de regionale tilbud vil ofte have betydning for og indflydelse på de kommunale tilbud. Det gælder ikke mindst på ældreområdet, hvor kommunerne har betydelige rekrutteringsudfordringer for social- og sundhedsmedarbejdere.

Efterspørgslen på arbejdskraft i den kommunale ældresektor vokser, og der er brug for en bred vifte af løsninger, bl.a. fastholdelse, nedbringe sygefravær, fuldtid, øget brug af AI og velfærdsteknologi og fortsat høj rekruttering til uddannelserne. Vi skal sikre, at vi indenfor det samlede sundhedsvæsen ikke forværrer situationen ved at træffe beslutninger, der ikke har øje for konsekvenserne på tværs af sektorerne.

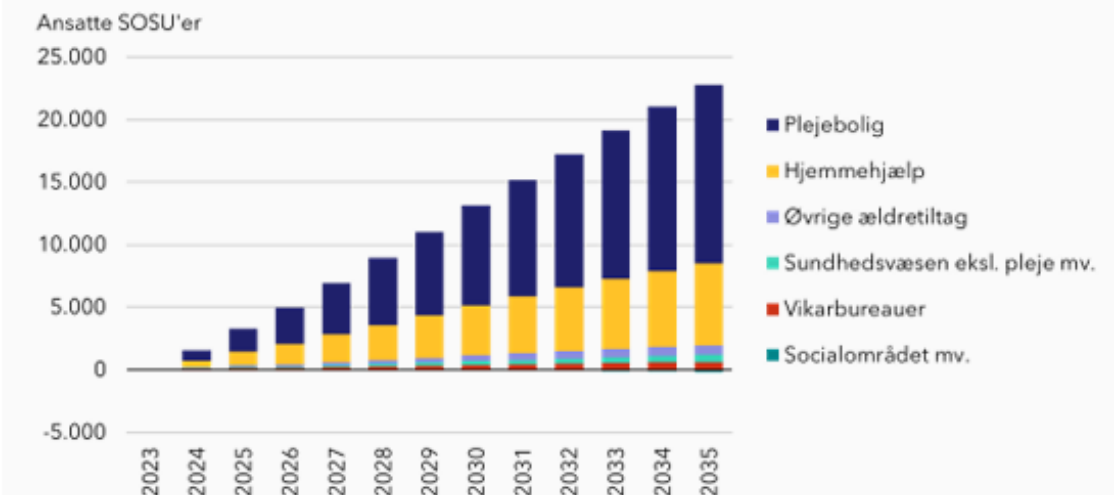
Derfor er SKF Østdanmark enige om, at vi som kommuner altid skal efterspørge de afledte konsekvenser for kommunernes drift og økonomi, når sundhedsrådene drøfter og beslutter nye initiativer eller træffer beslutning om tilrettelæggelsen af de opgaver, som overtages fra kommunerne. Fx så nærsundhedsplanen ikke belaster kommunerne på områder, hvor der er i forvejen er rekrutteringsudfordringer.

- Nærsundhedsplanen kan bidrage til en optimal anvendelse af de samlede medarbejderressourcer på tværs af sektorerne.
- Nærsundhedsplanen kan anvise nye muligheder for optimering og omlægning af de borgernære indsatser på tværs af sektorer – fx via nye teknologiske muligheder.
- Nærsundhedsplanen kan styrke samarbejdet om kendte løsninger. Eksempelvis frigøres en sygeplejerske eller SOSU-assistent til andre vigtige opgaver i kommunerne, hver gang 75 borgere går fra manuel medicinbehandling til dosispakket medicin.
- Nærsundhedsplanerne kan ikke rumme alt – der er behov for prioriteringer. Tidligere erfaringer og arbejdet i sundhedsklyngerne kan indgå i grundlaget for, hvad der prioriteres. Der skal være fokus på, hvad der er evidens og erfaringer for skaber de ønskede forandringer.

I 2035 kan der komme til at mangle 23.800 SOSU-hjælpere og -assistenter i forhold til niveauet i 2023.

90 pct. af behovet for flere SOSU'er vil opstå i kommunerne. Kommunerne får behov for ca. 20.000 flere ansatte SOSU'er frem mod 2035

Ændring i efterspørgslen efter SOSU'er fordelt efter brancheområder, 2023 - 2035

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.